

Annastiina Tervo
Essi Toura
Merica Valdolin

Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK) Viittomakieli ja tulkkaus
Opinnäytetyö, 2022

ETÄOPETUKSEN VAIKUTUS SUOMALAISEN VIITTOMAKIELEN OPPIMISEEN

**SELVITYS DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUN SEKÄ HUMANISTISEN
AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOIDEN KOKEMUKSISTA**

TIIVISTELMÄ

Annastiina Tervo, Essi Toura ja Merica Valdolin
Etäopetuksen vaikutus suomalaisen viittomakielen oppimiseen opiskelijoiden näkökulmasta
33 sivua ja 2 liite
Kevät 2022
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto
Tulkki (AMK) Viittomakieli ja tulkkaus

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää etäopetuksen vaikutuksia suomalaisen viittomakielen oppimiseen, saada opiskelijat pohtimaan omaa oppimistaan, sekä tarjota Diakonia-ammattikorkeakoululle ja Humanistiselle ammattikorkeakoululle mahdollisuus hyödyntää opinnäytetyötämme etäopetuksen suunnittelussa ja kehittämisessä viittomakielen ja tulkkauksen koulutuksissa. Selvityksen kysely tehtiin tulkki (AMK) viittomakielen ja tulkkauksen opiskelijoille. Kysely lähetettiin Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun Helsingin-kampuksen 2.—4. vuoden opiskelijoille. Tavoite oli tuoda esille opiskelijoiden omia kokemuksia ja ajatuksia sekä saada opiskelijat pohtimaan omaa oppimistaan etäopetuksessa.

Opinnäytetyön aineistonhankintamenetelmänä oli määrällinen kyselyselvitys. Sähköisen Webropol-palvelun kyselyn avulla kartoitettiin opiskelijoiden näkökulmia esimerkiksi suomalaisen viittomakielen ymmärtämisestä, tuottamisesta ja tulkkauksesta. Tulokset analysoitiin ja taulukoitiin Webropol-palvelua käyttäen. Kyselyyn vastasi yhteensä 52 opiskelijaa.

Kyselytutkimuksen vastauksista nousi esiin kolme pääteemaa: motivaation vähentyminen, tekniset ongelmat ja harjoittelun suorittaminen. Motivaation koettiin vähentyneen etäopiskelun aikana ja itsenäinen suorittaminen kuormittavana. Etäyhteyksiin liittyvien teknisten ongelmien ajateltiin hankaloittavan etäopetukseen osallistumista ja näin ollen viittomakielen ymmärtämisen ja tuottamisen oppimista. Lisäksi harjoittelun suorittamisessa suurimmalla osalla oli haasteita. Vastausten perusteella etäopetuksessa nähtiin kuitenkin myös hyviä puolia. Heittäytyminen ja opiskelijaryhmän edessä esiintyminen miellettiin helpommaksi etäyhteyksillä kuin fyysisesti koulussa luokkahuoneessa. Analysoinnin perusteella selvisi, että viittomakielen oppiminen koettiin haastavana etäopetuksessa.

Asiasanat: viittomakieli, etäopiskelu, korona, kyselytutkimus

ABSTRACT

Annastiina Tervo, Essi Toura and Merica Valdolin

Distance learnings effects on learning Finnish sign language from students' point of view

33 pages and 2 appendix

Spring 2022

Diaconia University of Applied Sciences

Bachelor's Degree Programme in Humanities

Interpreter, sign language and Interpretation

This thesis studied how distance learning affected the learning of Finnish sign language from the student's point of view. Investigation was made by using a quantitative questionnaire survey method. The questionnaire was sent to the interpreter students of Diaconia University of Applied Sciences campus of Turku and Humak University of Applied Sciences campus of Helsinki, classes 2.-4. The questionnaire gained 52 answers and the results are analysed based on these answers.

The aim of this thesis is to piece together if distance learning has had any effect in learning Finnish sign language according to the students. It was also stated that Humak University of applied sciences was interested in using the thesis to develop their interpreting education.

Three main themes stood out from the answer material: difficulties to carry out the internships, students' lack of motivation and challenges with technology. Major part of the answers showed that students had difficulties accomplishing internships. Due to pandemic, students couldn't accompany interpreters on their tasks. The second big theme was a lack of motivation. Students thought that distance learning and independent studying was both physically and mentally exhausting. Additionally technical issues made participating more difficult and perceiving visual language through the computer harder.

In conclusion the investigation shows that distance learning has an effect on studying sign language from the students' point of view.

Keywords: Sign language, Distance learning, Corona, Questionnaire survey

VIITTOMAKIELINEN TIIVISTELMÄ

Annastiina Tervo, Essi Toura ja Merica Valdolin
Etäopetuksen vaikutus suomalaisen viittomakielen oppimiseen opiskelijoiden
näkökulmasta

33 sivua ja 2 liite

Kevät 2022

Diakonia-ammattikorkeakoulu

Humanistisen alan ammattikorkeakoulututkinto

Tulkki (AMK) Viittomakieli ja tulkkaus

<https://www.youtube.com/watch?v=peutzYulH1M>

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	4
2	SUOMALAINEN VIITTOMAKIELI	6
2.1	Viittomakielen tulkkipäätös ja tulkkauspalvelu	7
3	ETÄOPETUS JA ETÄOPPIMINEN VIITTOMAKIELEN JA TULKKAUKSEN KOULUTUKSESSA	8
3.1	Opetusmenetelmät ja vaihtoehtoiset suoritus tavat	9
3.2	Opiskelijan motivaatio ja vastuu etäopetuksessa.....	10
4	KORONA JA OPISKELU DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA JA HUMANISTISESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA.....	11
4.1	Rajoitukset pandemia-aikana Diakonia-ammattikorkeakoulussa	12
4.2	Rajoitukset pandemia-aikana Humanistisessa ammattikorkeakoulussa	13
5	KYSELY VIITTOMAKIELEN JA TULKKAUKSEN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOILLE	14
6	AINEISTON HANKKIMINEN.....	15
6.1	Kvantitatiivinen tutkimus	15
6.2	Kyselyn toteutus	16
7	KYSELYSELVITYKSEN TULOKSET JA ANALYYSI	18
7.1	Etäopiskelu ja harjoittelun suorittaminen.....	19
7.2	Etäopiskelun vaikutukset viittomakielen osa-alueisiin	20
7.3	Tulkkauksen osa-alueiden oppiminen etäopetuksessa.....	22
8	AVOIMEN KYSYMYKSEN SISÄLLÖN ANALYYSI	23
8.1	Harjoittelu ja etäyhteyksien vaikeudet.....	23
8.2	Etäopiskelun myönteiset vaikutukset	25
8.3	Etäopetuksesta johtuva motivaation puute	25
9	POHDINTA	27

LÄHTEET	29
LIITE 1. Kyselylomake	34
LIITE 2. Saatekirje	37

1 JOHDANTO

Keväällä 2020 maailmanlaajuinen Covid-19-viruksesta johtunut pandemia pakotti korkeakoulut siirtämään kaiken opetuksen etätoteutukseen. Perinteiset lähiopetuksena käydyt koulutukset piti lyhyessä ajassa mukauttaa etäyhteydellä toteutettaviksi. Siirtymä koski myös viittomakielen ja tulkkauksen koulutuksia, jolloin kolmiulotteinen kieli muuntui kaksiulotteiseen oppimisympäristöön. Tämä puhutti viittomakielen ja tulkkauksen opiskelijoita ja antoi meille aiheen opinnäytetyöhön.

Tämän opinnäytetyön aiheena on kartoittaa koronaviruspandemiasta johtuvan etäopiskelun vaikutus viittomakielen oppimiseen Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen sekä Humanistisen ammattikorkeakoulun Helsingin-kampuksen opiskelijoiden näkökulmasta. Tutkimuspainotteisessa opinnäytetyössä tarkoitus on selvittää opiskelijoiden kokemuksia etäopiskelusta ja suomalaisen viittomakielen oppimisesta poikkeusoloissa, kun lähes kaikki opetus oli siirtynyt etäopetukseen. Haluttiin siis selvittää, miten etäopetukseen siirtyminen on vaikuttanut oppimiseen opiskelijoiden näkökulmasta. Tavoite on kokemustiedon tuottaminen viittomakielen etäopetuksen kehittämisen tueksi.

Aihe on ajankohtainen ja vastaavanlaista pandemiaa ei ole ennen ollut. Ennen etäopetukseen siirtymistä koulutus on toteutettu päiväkoulutuksena lähiopetuksessa. Opinnäytetyötä tehdessä perehdyttiin viittomakieleen ja tulkkaukseen, etäopetukseen ja sen järjestymiseen Diakonia-ammattikorkeakoulussa Turun-kampuksella ja Humanistisessa ammattikorkeakoulussa Helsingin-kampuksella, sekä korona pandemiaan ja sen vaikutuksiin korkeakouluissa.

Poikkeusaika aiheutti sen, että opetus täytyi toteuttaa uudella tavalla, samalla kun opiskelijoiden täytyi oppia etäopiskelutaitoja. Haluamme saada selville, mihin viittomakielen oppimisen osa-alueisiin, kuten kielen ymmärtämiseen ja tuottamiseen, etäopiskelu on mahdollisesti vaikuttanut. Tutkimuskysymyksemme keskittyivät selvittämään, onko etäopetuksella ollut vaikutusta viittomakielen ja tulkkauksen oppimiseen ja kuinka se on näkynyt kielen tuottamisen ja ymmärtämisen

taidoissa. Opinnäytetyön tuloksista saadaan tietoa opiskelijoiden ajatuksista, ja niitä voidaan hyödyntää jatkossa etäopetuksen suunnittelussa ja kehittämisessä.

2 SUOMALAINEN VIITTOMAKIELI

Suomessa on kaksi viittomakieltä: suomalainen viittomakieli ja suomenruotsalainen viittomakieli. Näitä kieliä käyttää noin 5 500 ihmistä, joiden äidinkielenään on viittomakieli. Kuurojen Liiton mukaan kuuroja suomalaista viittomakieltä äidinkielenään käyttäviä on noin 3000. Suomenruotsalaista viittomakieltä käyttäviä kuuroja on noin 100. (Kotimaisten kielten keskus, i.a.) Tässä opinnäytetyössä käytäessämme termiä viittomakieli, tarkoitamme suomalaista viittomakieltä.

Viittomakielen perusyksikkö on viittoma, joka vastaa suomen kielen lauseessa sanaa. Viittomat koostuvat viidestä rakenneyksiköstä. Käsimuodoista, liikkeistä, paikoista, orientaatioista ja ei-manuaalisista elementeistä. (Jantunen, 2003, s. 27–28.) Viittomakieli sisältää useita osa-alueita, jotka täydentävät toinen toisiaan ja muodostavat itse kielen. Useista eri elementeistä johtuen viittomakieltä ei voida muiden kielten tapaan esittää kirjallisessa muodossa. Parhain tapa oppia on nähdä viittomat luonnollisessa viittomatilanteessa. (Paunu, 1983, s.11–15.) Viittomakieli on kolmiulotteinen kieli ja sen välittäminen kaksiulotteisen ruudun kautta pitää ottaa huomioon (Kieliasiantuntijat, 2022).

Viittomakielelle ei ole keksitty yleistä kirjoitusjärjestelmää, jota voitaisiin soveltaa esimerkiksi viittomakielen opetukseen. Vasta viime aikoina on alettu tallentamaan liikkuvia kuvia. Viittomakielen opetus kuuleville ei ulotu syväälle Suomen historiaan. Vasta 1960–70-luvun taitteesta alkaen Suomessa aloitettiin viittomakielen kurssit kuuleville ihmisille. Ja vasta 1980-luvun alussa aloitettiin suomalaisen viittomakielen tutkimus. Tästä syystä viittomakielen opiskelijalla ei ole aina mahdollisuutta tarkistaa painetusta lähteestä esimerkiksi jotain viittomaa tai viittomakielen rakenteeseen liittyvää asiaa. (Vivolin-Karèn ym., 2005.) Tänä päivänä verkosta löytyy kuitenkin useampi viittomien sanakirja, joita opiskelija voi hyödyntää etsiessään suomen kielen sanalle viittomaa, tai näkemälleen viittomalle suomenkielistä vastinetta. Näitä sanakirjapalveluita ovat esimerkiksi Suomen viittomakielten verkkosanakirja Suvi, SignWiki Suomi, Papunet – viittomakuvat, Sanoista Käsin, sekä Viittomahaku, jonka hakemisto yhdistää kaikkia näitä edellä mainittuja palveluja ja tarjoaa kaikki hakusanaa vastaavat tulokset (Viittomahaku,

i.a.). Viittomakieltä käyttävät myös muutkin kuin kuurot. Kuurojen Liiton mukaan se mikä on ihmisen kuulon aste, ei riipu viittomakielisyydestä. Ratkaiseva on viittomakieliseen yhteisöön samaistuminen ja viittomien käyttö. Viittomakielen käyttäjiä ovat esimerkiksi sisäkorvaistutteen ja kuulolaitteen käyttäjät. (Kuurojen Liitto ry, i.a.)

2.1 Viittomakielen tulkkipäätös ja tulkkauspalvelu

Suomessa viittomakielen tulkiksi voi opiskella Turussa Diakonia-ammattikorkeakoulussa ja Helsingissä Humanistisessa ammattikorkeakoulussa (Ammattikorkeakouluopinnot.fi, i.a.). 2023 syksystä alkaen viittomakielen tulkkaus koulutus siirtyy Helsinkiin. Opinnot kestävät neljä vuotta ja ovat laajuudeltaan 240 opintopistettä. Koulutuksessa opiskelija hankkii vahvan kieli- sekä ammattitaidon alalle. Koulutus tarjoaa valmiudet työskennellä opiskelu, työelämä, asiointi- ja vapaa-ajan tilanteissa. (Diak, i.a.)

Viittomakielen tulkkauspalvelua ovat oikeutettu saamaan iästään riippumatta ne ketkä ovat saaneet tulkkauspäätöksen. Näitä ovat kuurot, kuurosokeat, kuuroutuneet ja puhevammaiset. Tulkkauspalvelut ovat käyttäjille ilmaisia ja tulkki saa käyttää missä vain. Esimerkiksi työpaikalla, juhlissa, harrastuksissa, terveydenhuollon palveluissa, matkoilla, opiskelussa ja missä vain muualla on tarvetta. Kela on vastuussa tulkkiensa välityksestä ja kustannuksista. Tulkkaus mahdollistaa tasa-arvoisuuden ja tasavertaisuuden. (Kuurojen Liitto ry, i.a.)

3 ETÄOPETUS JA ETÄOPPIMINEN VIITTOMAKIELEN JA TULKKAUKSEN KOULUTUKSESSA

Maailmanlaajuisesta koronaviruspandemiasta johtuen korkeakoulut siirsivät koulustoiminnat ja koulujen palvelut verkkoon maaliskuussa 2020. Etäopetus ja etäopiskelu ovat mahdollistaneet koulutuksen jatkamisen ja opintojen edistymisen kouluissa pandemia-ajan poikkeusoloista ja eristyksistä huolimatta. Etäopiskelu tarkoittaa opiskelun ja opetuksen toteutusta erilaisten tieto- ja viestintäteknikoiden välityksellä. Tämä mahdollistaa sen, että opettaja ja oppija voivat olla fyysisesti eri paikoissa esimerkiksi live videokuvan välityksellä, tai eriaikaisesti verkossa toteutettavalla verkkokurssilla tai luennolla ja silti oppiminen mahdollistuu. Koronapandemia-aikana suosittu ja suositeltu etäopetus ei ole uusi ilmiö, vaan jo poikkeusoloja ennen sitä on hyödynnetty. Esimerkiksi syrjäseuduilla, joissa opettajien ja opiskelijoiden välimatkat ovat pitkiä, on voitu monipuolistaa opiskelumahdollisuuksia etäyhteyksillä. (Wiklund & Honko, 2021.)

Etäopiskelun hyviä puolia ovat esimerkiksi mahdollisuus päättää itse suoritusajasta- ja paikasta. Lisäksi opettajan on helpompi mukauttaa ja muokata verkossa olevia materiaaleja opiskelijoille sopiviksi. Etäopetuksessa opiskelijat voivat itse vapaammin määrittää osallistumisensa ja ovat tasavertaisessa asemassa keskenään opettajaan nähden. Etäopiskelussa haastavana voidaan pitää vuorovaikutuksen puutetta. Viittomakielenkin opiskelussa isossa roolissa olevat vuorovaikutuselementit, kuten ilmeet, eleet ja nopeat tarkennukset ja vastaukset rajoittuvat videokameran kuvassa. Opiskelijan näkökulmasta ryhmäytyminen ja avun tarpeen esille tuominen saattavat tuntua vaikeilta. (Hirvimäki & Jokela & Piili, 2021.) Vaikka moniin korkeakouluihin etäopetusmenetelmät otettiin pandemia-aikana käyttöön nopealla aikataululla ja opiskelijoiden oli sopeuduttava uusiin tapoihin ja toteutuksiin, ovat ne parhaimmillaan hyvin toteutettuja ja hyödyllisiä menetelmiä:

Verkko-opetus ei kuitenkaan tarkoita vain vauhdilla verkkoon siirrettyä opetusta, vaan on parhaimmillaan pedagogisesti käsikirjoitettua,

vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä oppimista, joka huomioi sekä opiskelijoiden yksilölliset että sosiaaliset tarpeet. Verkko-opetusta eri muodoissaan on kehitetty ja toteutettu onnistuneesti jo kauan ennen koronapandemiaa. (Leiding & Tapio, 2021, s. 7.)

3.1 Opetusmenetelmät ja vaihtoehtoiset suoritustavat

Lähiopetuksen siirtäminen verkkoon vaati korkeakouluilta suuria muutoksia. Suomalaisen viittomakielen tulkkauksen opinnot sisältävät paljon kontaktissa oloa, pariharjoituksia ja ryhmässä toimimista. Opinnot vastaavat työelämän vaatimukseen esimerkiksi paritulkkauksen ja asiakkaiden kanssa toimimisen suhteen, joten ihmisten kanssa työskentelyä harjoitellaan paljon. Opinnot sisältävät myös harjoittelujaksoja, joiden aikana on tarkoitus perehtyä tulkin työnkuvaan ja työkenttään. (Diak Opinto-opas, i.a.) Harjoittelun aikana opiskelijat kohtaavat potentiaalisia työnantajia ja mahdollisia tulevia asiakkaita, sekä tutustuvat tulkkauskeikkoihin aina valmistautumisesta keikan päättymiseen. Koronavirus pandemian myötä tärkeitä työelämään liittyviä ihmiskohtaamisia oli vaikea toteuttaa ja 60 % kyselymme vastanneista opiskelijoista kokikin koronatilanteen vaikuttaneen negatiivisesti harjoittelupaikan saantiin.

Diakonia-ammattikorkeakoulu otti käyttöönsä harjoitteluiden vaihtoehtoiset suoritustavat pandemia-aikana. Harjoitteluiden suorittamisen haasteet pandemia-aikana vaikuttivat monen opiskelijan harjoittelupaikan saantiin, joten harjoittelu oli mahdollista suorittaa myös itsenäisesti. Vaihtoehtoiset suoritustavat tarkoittivat esimerkiksi itsenäisiä tulkkausharjoitteita, viittomakielen materiaalin tuottamista, viittomakielen materiaalin seuraamista verkossa, tai osallistumalla viittomakieliseen webinaariin. Harjoittelutunnit koostuivat siis monipuolisesti viittomakielialaa koskevasta materiaalista. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 2020.-a) Myös Humanistinen ammattikorkeakoulu antoi mahdollisuuden suunnitella harjoittelun suorittamisen ja opintojen etenemisen uudelleen, jos harjoittelu peruuntui koronan takia. Harjoittelun aikana opiskelijoita ohjeistettiin noudattamaan voimassa olevia koronaohjeita (Humanistinen ammattikorkeakoulu, 2022.)

Korkeakoulujen siirtyessä etäopetukseen oli hyödynnettävä aikaista enemmän teknisiä välineitä ja erilaisia etäpalveluita, jotka mahdollistivat videoyhteyden. Opetuksessa käytettyjä videopalveluita olivat esimerkiksi Microsoft Teams ja Zoom. Viittomakielen oppimisen kannalta videoyhteys on välttämätöntä, onhan kyse näköaistin avulla vastaanotettavasta kielestä (Jantunen, 2003, s. 21). Etäyhteydet mahdollistivat viittomakielen opetuksen pandemia-aikana ja tätä opetusta seuranneena opinnäytetyöryhmällemme heräsikin kysymyksiä siitä, vaikuttiko etäopiskelu opiskelijoiden mielestä viittomakielen oppimiseen.

3.2 Opiskelijan motivaatio ja vastuu etäopetuksessa

Oppimismotivaatiossa on merkityksellistä asettaa itselleen tärkeitä tavoitteita. Kun tavoite on itselle tärkeä, on opiskelijan helpompi pysyä motivoituneena tavoitetta kohti työskennellessään. Muiden opiskelijoiden kanssa yhdessä tekeminen, mahdollisuuksien ja vaihtoehtojen kartoittaminen, sekä ratkaisujen löytäminen ovat avaimia motivoituneeseen työskentelyyn ja opintojen etenemiseen. (Motivaatio ja oppiminen s. 9.) Motivaation havainnollistamiseksi on kehitetty erilaisia teorioita, joiden avulla voidaan selventää motivaatiota oppimiseen. Eri teorialat esittelevät erilaisia motiiveja, joiden avulla opiskelija voi olla orientoitunut tavoittelemaan päämääriään. Näitä ovat esimerkiksi opiskelijan oma päätäntävalta, usko omaan menestykseen, aito kiinnostus tehtävään tai halu osoittautua parhaaksi kyseisessä tehtävässä, sekä omien voimavarojen riittävyys suhteessa tehtävän vaativuustasoon. (Motivaatio ja oppiminen s. 11.) Opiskelijan ollessa esimerkiksi edellä mainittujen syiden vuoksi motivoitunut tehtävään, sujuu sen tekeminen todennäköisesti mielekkäämmin. Teorioista huolimatta oppimista on vaikea mitata, mutta sen voi havaita muutoksena eli esimerkiksi suorituksen parantumisena. (Oppiminen ja motivaatio s. 16.)

Etäopetuksessa opiskelijalla on itsellään suurempi vastuu oppimisesta kuin lähiopetuksessa (Kalliala, 2002, s. 37). Esimerkiksi oppimistehtävät, jotka normaalissa lähiopetuksessa suoritettaisiin luokassa opiskelijaryhmän ja opettajan kanssa, suoritetaan etätoteutuksessa usein itsenäisesti opetuksen ulkopuolella.

Tällöin suorittaminen ja siihen käytetty aika on opiskelijan omalla vastuulla. Opiskelijan on itse otettava selvää kurssin sisällöistä, osallistuttava etäluennoille ja suoriuduttava itsenäisesti tehtävistä ja tenteistä määräaikoihin mennessä. (Kalliala, 2002, s. 37.)

Etäopetukseen liittyy usein myös ryhmätöitä. Ryhmätöiden tekeminen opettaa opiskelijoille tärkeitä taitoja, joita tarvitaan valmistumisen jälkeen myös työelämässä. Ryhmässä toimiminen vaatii opiskelijalta oman vastuun lisäksi yhteistyökykyä toimia ryhmän jäsenenä. Työn toteutus sujuu parhaiten silloin, kun ryhmän jäsenet toimivat tehokkaasti yhdessä, etsivät ratkaisuja, esittävät kysymyksiä ja tekevät kompromisseja esimerkiksi aikataulutuksen suhteen. Yksilön vastuu korostuu työn eri osa-alueiden tekovaiheessa, jolloin työtä on tarkoitus tehdä omalla ajalla. Näin ollen vastuu ryhmätöiden valmistumisesta on sekä ryhmällä, että yksittäisellä opiskelijalla. (Kalliala, 2002, s. 39.) Viittomakielen tulkkaus opinnot sisältävät monipuolisesti ryhmätehtäviä ja yhdessä toiminen korostuu opintojen aikana. Yhteistyökyky on tärkeä taito työelämässä asiakkaiden ja moniammatillisen työyhteisön kanssa toimiessa.

4 KORONA JA OPISKELU DIAKONIA-AMMATTIKORKEAKOULUSSA JA HUMANISTISESSA AMMATTIKORKEAKOULUSSA

Koronavirus eli Covid-19 on herkästi tarttuva ja nopeasti leviävä virustauti, jota aiheuttaa SARS-CoV-2-virus. Koronavirus aiheuttaa ihmisessä eritasoisia hengitystieinfektioita tavallisesta flunssasta vakaviin sairaalahoitoa vaativiin hengitystietauteihin. (Calleja, 2020, s.19–22.) Vuoden 2020 tammikuussa Koronavirus lähti leviämään ympäri maailman. ”Maailman terveysjärjestö WHO julisti uuden koronaviruksen kansainväliseksi terveysuhaksi 30.1.2020. ” (Sosiaali- ja terveysministeriö, 5.3.2020.) Koronavirus luokitellaan pandemiaksi, joka tarkoittaa sitä, että tauti leviää maasta toiseen uhaten kansan terveyttä sekä terveydenhuollon riittävyttä (Punainen risti, 21.2.2022). Pian sen jälkeen 1.3.2020 Suomessa julistettiin poikkeusolot, minkä takia työpaikat sekä korkeakoulut siirtyivät etätöihin.

ja etäopiskeluun taudin leviämisen hillitsemiseksi (Sosiaali- ja terveysministeriö, 16.3.2020).

4.1 Rajoitukset pandemia-aikana Diakonia-ammattikorkeakoulussa

17.3.2020 Diakonia-ammattikorkeakoulu siirtyi etäopetukseen sekä etätöihin koronavirustaudin leviämisen hillitsemiseksi. Tautitilanteen rauhoituttua kampukset avautuivat rajoitetusti opiskelijoille 1.6.2020 eli etätöitä jatkettiin osittain edelleen. Elokuussa 2020 lähityöskentely kampuksilla jatkui osittain ja syyslukukausi aloitettiin hybridimallin opiskelulla, jossa opiskelijamäärää kampuksilla rajoitettiin siten, että eri vuosikurssin opiskelijat opiskelivat eri aikoina kampuksella ja etänä, jolloin kampuksella saatiin henkilömäärät mahdollisimman minimiin. Loppuvuodesta 2020 tautitilanne muuttui huonompaan suuntaan, jolloin Diakonia-ammattikorkeakoulussa etäopetuksen määrää lisättiin, mutta opinnot, joita ei pystytty järjestämään etänä kuten tietyt tentit, simulaatio-opetus sekä taitopajat järjestettiin lähiopetuksena. Etäopiskelu jatkui koko kevätlukukauden aina 30.6.2021 saakka. (Aura Vuorenrinne, viestintäpäällikkö, henkilökohtainen tiedonanto 26.1.2022.)

Elokuussa 2021 syyslukukausi aloitettiin vielä etäpainotteisesti, mutta pandemia-tilanteen rauhoituttua kampuksille palaaminen nähtiin jo mahdolliseksi syksyn aikana. Syksyn 2021 aikana lähiopetusta oli mahdollista järjestää, mutta tautitilanteen eläessä Diakonia-ammattikorkeakoulussa on vaihdeltu etäopetuksen ja lähiopetuksen välillä. (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 13.8.2021-b). Vuoden 2022 kevätlukukausi aloitettiin etäpainotteisesti, mutta maaliskuun alusta 2022 siirryttiin takaisin päätoimiseen lähiopetukseen (Diakonia-ammattikorkeakoulu, 7.3.2022-c).

4.2 Rajoitukset pandemia-aikana Humanistisessa ammattikorkeakoulussa

Maaliskuussa 2020 kaikki korkeakoulut siirtyivät etäopetukseen, jolloin myös Humanistisen ammattikorkeakoulun kampukset sulki oven. Maaliskuussa käytäntöön asetetut rajoitukset olivat voimassa 13.4.2020 asti (Opetus- ja kulttuuriministeriö, 16.3.2020). Toukokuussa 2020 Humanistisen ammattikorkeakoulun kampukset avautuivat harkiten, mutta pandemiatilanteen eläessä kesäkuun 2020 valintakokeet järjestettiin kuitenkin etätoteutuksena. Elokuussa 2020 Humanistisessa ammattikorkeakoulussa valmistauduttiin syyslukukauteen Diakonia-ammattikorkeakoulun tavoin hybridimallilla, jossa osa opetus järjestettiin kampuksilla lähiopetuksena ja osa opetus taas etäopetuksena verkossa. Humanistisen ammattikorkeakoulun mielestä erityisesti opintonsa aloittaville opiskelijoille on tärkeää tarjota lähiopetusta. Lisäksi lähiopetuksena järjestettiin pienryhmäopetusta ja simulaatio-opetusta. Lokakuussa 2020 Humanistinen ammattikorkeakoulu siirtyi kolmeksi viikoksi laajennettuun etäopetusvaiheeseen. Kyseisen kolmen viikon aikana lähiopetuksena toteutettiin vain tietyt tentit, pienryhmä- ja simulaatio-opetus. (Humanistinen ammattikorkeakoulu, i.a.-b)

Etäopiskelu jatkui aina keväälle 2021 asti, mutta valintakokeet järjestettiin Humanistisessa ammattikorkeakoulussa touko-kesäkuussa lähitoteutuksena. Pandemiatilanteen eläessä myös Humanistisessa ammattikorkeakoulussa vaihdeltiin etäopetuksen ja lähiopetuksen välillä. Joulukuussa 2021 valmistujaisia juhlittiin vielä verkossa etätoteutuksena. Kuitenkin pandemiatilanteen parantuessa 28.2.2022 valtakunnallinen etätyö- ja etäopiskelusuositus päättyi ja Humanistisen ammattikorkeakoulun kampuksille palattiin takaisin lähiopetukseen. (Humanistinen ammattikorkeakoulu, i.a.-c)

5 KYSELY VIITTOMAKIELEN JA TULKKAUKSEN AMMATTIKORKEAKOULUN OPISKELIJOILLE

Opinnäytetyön tutkimuskysymykset olivat:

1. Onko etäopetuksella ollut vaikutusta viittomakielen oppimiseen?
2. Kuinka se on näkynyt opiskelijan viittomakielen tuottamisen ja ymmärtämisen taidoissa?

Opinnäytetyön kyselyselvitys toteutettiin Diakonia-ammattikorkeakoulun Turunkampuksella ja Humanistisen ammattikorkeakoulun Helsingin-kampuksella 2.–4. vuoden tulkkauksen opiskelijoille. Selvitys menetelmäksi valikoitui kvantitatiivinen kyselytutkimus, johon lisättiin loppuun laadullinen avoin kysymys. Siirryimme itse pandemian vuoksi lähiopetuksesta etäopiskeluun ja kuulimme muilta opiskelijoilta mielteitä ja ajatuksia etäopiskelusta ja kuinka se on heidän mielestään vaikuttanut oppimiseen. Kvantitatiivisella tutkimuksella pyrittiin keräämään kattava vastausmäärä, jota on helpompi analysoida ja tilastoida kuin esimerkiksi laadullista tutkimusta. Tutkimuksen haluttiin kattavan mahdollisimman laaja tutkimusjoukko, koska silloin tutkimustuloksista tulisi kokonaisvaltaisempia. Kvantitatiivinen kysely taulukoitiin ja analysoitiin Webropol -palvelua käyttäen ja hyödyntäen. Lisäksi avoin kysymys analysoitiin realistisella tarkastelutavalla, eli aineistosta kerättiin keskeisiä teemoja käsiteltäviksi. (Tietoarkisto, i.a.)

Kvantitatiivinen tutkimus vaatii tarkkoja sääntöjen noudattamista ja tarkkuutta. Kvantitatiivisessa eli määrällisessä tutkimuksessa ei ole niin helppoa palata prosessin alkuun, kuin kvalitatiivisessa eli laadullisessa tutkimuksessa. Kyselylomakkeen ollessa virheellinen tai jos otantaprosessi on tehty väärin, on näissä tilanteissa palattava alkuun ja aloitettava koko prosessi uudestaan alusta. Kvalitatiivisessa tutkimuksessa virheet teettävät lisää työtä (Kananen 2010, 75.) Kvalitatiivista tutkimusta ei valittu, koska haluttiin keskittyä suurempaan otantaan ja haluttiin saada yleistämiskelpoisempaa ja helpommin analysoitavaa tietoa. Yhdestä tai muutamasta vastaajasta ei voi vielä tehdä yleistyksiä. (Kananen 2010, 39.)

6 AINEISTON HANKKIMINEN

Opinnäytetyömme oli tutkimuspainotteinen. Lähetimme kyselyn Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksen ja Humanistisen ammattikorkeakoulun Helsingin-kampuksen 2.–4. vuoden viittomakielen tulkkauksen opiskelijoille touko-kuussa 2021. Koimme, että ensimmäisen vuoden opiskelijaryhmien rajaaminen ulkopuolelle oli aiheellista, sillä kyseisillä ryhmillä ei ole kokemusta viittomakielen oppimisesta ja opiskelusta ennen poikkeusaikaa. Halusimme vastaajien vertaavan omaa oppimistaan nyt ja ennen etäopiskeluaikaa. Rajasimme kyselyn myös vain viittomakielen tulkkauksen opiskelijoille ja puhevammaisten tulkkauksen opiskelijat rajautuivat kyselyn ulkopuolelle, koska teimme selvityksen nimenomaan viittomakielen oppimisesta. Puhevammaisten tulkkauksen opiskelijoilla ei olisi ollut vastaavaa laajaa verrattavissa olevaa kokemusta viittomakielen oppimisesta ennen pandemia-aikaa ja pandemian aikana, eikä viittomakielen opinnot sisälly puhevammaisten tulkkauksen opintoihin enää toisen opintovuoden jälkeen. Kyselyn lähettämisen ajankohtaan vaikutti se, että jos olisimme avanneet kyselyn vasta kesällä, emme luultavasti olisi saaneet niin paljon vastauksia, koska kaikki eivät ole tavoitettavissa kesän aikana. Lisäksi valmistuvien opiskelijoiden opiskelijasähköpostit poistuvat kesällä pian valmistumisen jälkeen, jolloin he eivät olisi enää olleet tavoitettavissa. Tavoitteenamme oli saada mahdollisimman suuri otanta.

6.1 Kvantitatiivinen tutkimus

Kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus on lukuja ja niiden yhteen laskemista (Kananen, 2014, s.84). Yleisin muoto kvantitatiivisen tutkimuksen aineiston keruulle on kysely, jolla pyritään yleistämään tutkittavaa aineistoa. Kyselyssä kullakin kysymyksellä on numeroidut vaihtoehdot, josta vastaaja saa valita itseään parhaiten kuvaavan vaihtoehdon, ja vastausnumerot mahdollistavat tulosten erilaiset laskutoimitukset. (Kananen, 2014, s. 84.) Tulokset kvantitatiivisessa tutkimuksessa esitellään usein erilaisissa taulukoissa tai tilastoissa jakaumina eli frek-

vensseinä (Kananen, 2014, s.75). Tulokset ja kerätty aineisto analysoidaan kvantitatiiviselle tutkimukselle hyvin tarkkaan määritellyillä analyysimenetelmillä ja tämä kannattaa ottaa jo huomioon kyselyn kysymyksiä miettiessä. (Kananen, 2014, s.83.)

Opinnäytetyössämme kvantitatiivisella kyselyllä halusimme selvittää, onko koronasta johtuneella etäopetuksella ollut vaikutusta viittomakielen oppimiseen, ja selvityksessä keskityimme opiskelijoiden kokemuksiin heidän oppimisestaan, eikä opettajan tai opettamisen näkökulmasta. Päädyimme kyseiseen aiheeseen siten, että kuulimme Diakonia-ammattikorkeakoulun Turun-kampuksella opiskelijoiden puhetta siitä, kuinka etäopetuksessa viittomakielen oppiminen ja opiskelu oli koettu eri tavalla normaaliin lähiopetukseen verrattuna. Koronasta johtunut poikkeustilanne on vaatinut opetuksen siirtämisen verkkoon, joten halusimme selvittää, oliko etäopiskeluun siirtyminen vaikuttanut jotenkin opiskelijoiden kokemuksiin viittomakielen ja tulkkauksen oppimisesta.

Aiheemme on melko tilannesidonnainen ja ajankohtainen, sillä vastaavaa etätyöskentelyä vaativaa poikkeusaikaa ei ole ennen ollut. Korona-ajan alussa opetus siirtyi muutamassa päivässä verkkoon ja kampukset sulkeutuivat keväällä 2020 (Diak.fi, Koronatilanne). Verkkoon siirtyminen on vaatinut muutoksia tavoissa opettaa, sekä myös opiskelijoiden opiskelurutiineissa ja opiskelutavoissa. Muutos on vaikuttanut vahvasti opiskelijoiden itsenäiseen oppimiseen, sillä esimerkiksi kaikkia tarvittavia välineitä ei ole saatavilla kampuksen ulkopuolella, kaikkia tehtäviä ei voida toteuttaa yksin kotona, sekä esimerkiksi Turussa usean kirjaston palvelut ovat rajoitettuja (Turku.fi 2021, Kirjasto).

6.2 Kyselyn toteutus

Toteutimme selvityksemme sähköisenä kyselynä Webropol –palvelulla, jota käyttämällä saimme valmiit, tilastoidut vastaukset ja niiden kaaviot suoraan palvelusta. Etsimme kysymyksiä ja ideoita kysymyksiin esimerkiksi väitöskirjoista tai muista tutkimuksista, sillä ne olivat jo testattuja ja toimivia (Yli-Luoma 2001, 30).

Ennen varsinaista kyselyä toteutimme esikyselyn muutamalle tulkkauksen opiskelijalle varmistaaksemme selvityksen reliabiliteetin keräten heiltä palautetta ja muuttamalla kyselyä palautteen mukaan. Lähetimme kyselyt opiskelijoille sähköpostilla ja keräsimme Diakonia-ammattikorkeakoululta ja Humanistiselta ammattikorkeakoululta sähköpostiosoitteet opintotoimistojen kautta. Tietojen käsittely ja poisto tehtiin Webropolin käytänteiden mukaisesti. Saatteen liitimme sähköpostiin ja siinä esittelimme itsemme ja opinnäytetyömme tarkoituksen ja tavoitteen, sekä esittelimme kyselyn. Lisäksi ilmoitimme kyselyn sulkeutumisaajan. Luvat aineistoihin ja niiden käsittelyyn, sekä opiskelijoiden sähköpostiosoitteet on hoidettu korkeakoulujen opintotoimistojen kanssa sopimuksin.

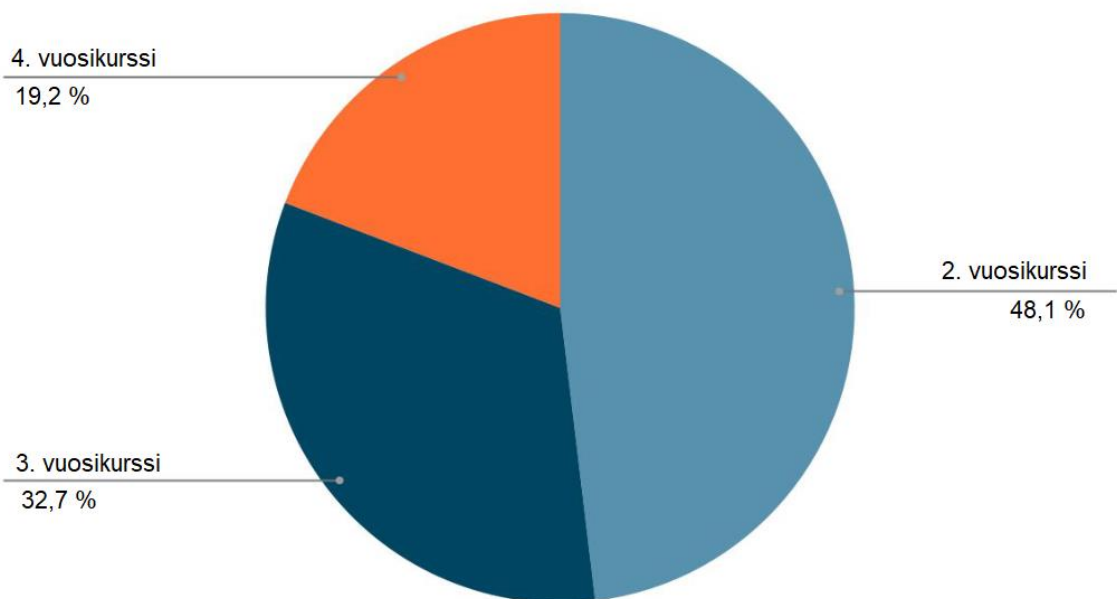
Kyselymme koostui seitsemästä monivalintakysymyksestä, sekä yhdestä avoimesta kysymyksestä. Monivalintakysymyksiin oli pakko vastata ja avoin kysymys oli vapaaehtoinen. Kysymykset oli suunniteltu vastaamaan opinnäytetyömme aiheita. Tarvitsimme selvitystä varten opiskelijoiden omia kokemuksia ja saimme hyödyllisiä vastauksia kysymällä niitä suoraan. Kokemusten ilmaisemisen mahdollisti useampi vastausvaihtoehto, tarkat kysymykset viittomakielen osa-alueiden oppimisesta, sekä mahdollisuus kertoa vapaasti ajatuksia ja kokemuksia avoimeen kysymykseen. Valitsimme kyselyyn mukaan mielestämme viittomakielen oppimisen kannalta merkittävimmät pääteemat: viittomakielen tuottaminen ja ymmärtäminen, tulkkaukset, sekä harjoitteluiden suorittaminen. Lisäksi kysyimme opiskelijoiden vuosikurssia ja kampusta, jotta pystyimme analyysissa vertailemaan vastauksia.

Kyselyn avoin kysymys antoi vastaajille mahdollisuuden kertoa lisää kokemuksestaan etäopetuksen vaikutuksista viittomakielen ja tulkkauksen oppimisesta. Kysymys muotoiltiin vastaamaan suoraan opinnäytetyömme selvityksen aiheeseen, jotta vastaajien oli helpompaa kertoa kokemuksiaan aiheeseen liittyen. Avoin kysymys analysoitiin realistisella tulkitsemismenetelmällä, eli analysoimme aineiston sisältöä sellaisenaan ja sitä, kuinka se vastasi aihettamme. (Tietoaristo i.a.)

7 KYSELYSELVITYKSEN TULOKSET JA ANALYYSI

Lähetimme kyselyn 155 opiskelijalle, joista 52 opiskelijaa vastasi. Saimme vastausprosentiksi 34 %. Diakonia-ammattikorkeakoululle lähetettyjä kyselyitä oli 69 ja Humanistiselle ammattikorkeakoululle lähetettyjä oli 86. Kyselyssä monivalintakysymysten vastausvaihtoehdot olivat 1—5: 5 = täysin samaa mieltä, 4 = osittain samaa mieltä, 3 = en osaa sanoa, 2 = osittain eri mieltä, 1 = täysin eri mieltä. Sekä Diakonia-ammattikorkeakoulussa että Humanistisessa ammattikorkeakoulussa viittomakielen tulkkauksen opinnot kestävät neljä vuotta.

Lähetimme kyselyn 2.-4. vuosikurssin opiskelijoille. Toisen vuosikurssin opiskelijoita vastaajista oli 25 eli 48 %, 3. vuosikurssin opiskelijoita oli 17 eli 33 % ja 4. vuosikurssin vastaajia oli 10 eli 19 % (Kuvio 1). Eniten vastauksia oli toisen vuosikurssin opiskelijoilta.

Kuvio 1. Vastaajat vuosikursseittain

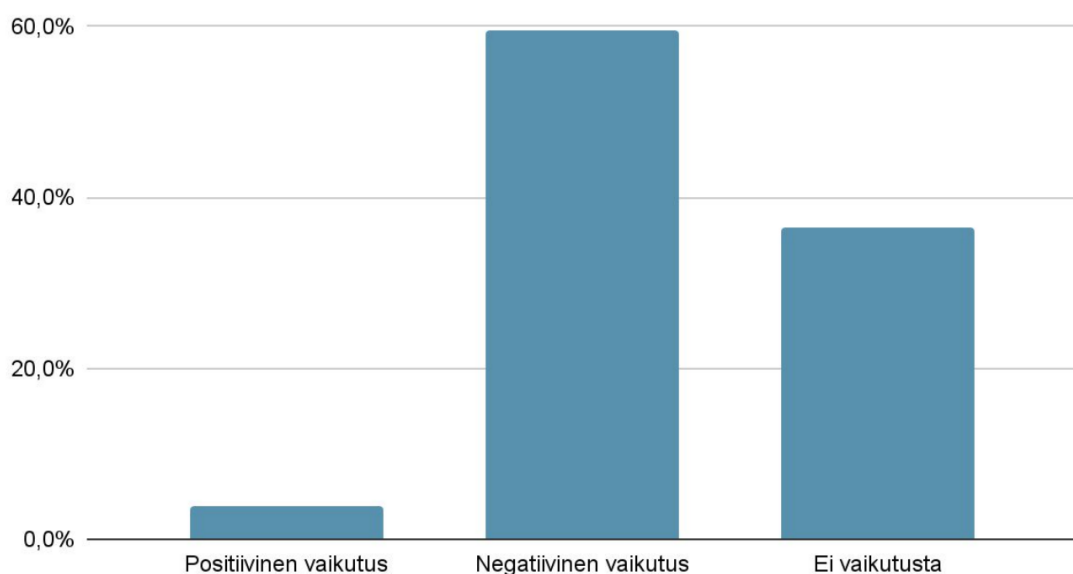
7.1 Etäopiskelu ja harjoittelun suorittaminen

Selvitimme opiskelijoiden kokemuksia etäopiskelun aikana opettajilta saadusta avusta ja tuesta, opiskelumotivaatiosta sekä tuntemuksista itsenäisiin oppimistehtäviin. Opiskelijat olivat sitä mieltä, että olivat saaneet riittävästi apua ja tukea opettajilta etäopiskelusta huolimatta. Opiskelijoista 31 %, eli suurin osa vastasi olevansa osittain eri mieltä hyvästä opiskelumotivaatiosta. Etäopiskelu oli siis vaikuttanut negatiivisesti motivaation ylläpitämiseen. Yli puolet opiskelijoista vastasi, että itsenäiset oppimistehtävät olivat kohtuullisia suorittaa. Vähän alle puolet vastaajista kuitenkin ajattelivat olevansa tähän osittain eri mieltä (Taulukko 2).

Taulukko 2. Tulokset etäopiskelusta ja itsenäisistä oppimistehtävistä (%)

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Koen saaneeni riittävästi apua ja tukea opettajilta etäopetuksesta huolimatta.	7,7 %	28,9 %	9,6 %	42,3 %	11,5 %	3,2
Etäopiskelun aikana opiskelumotivaationi on pysynyt hyvänä.	28,8 %	30,8 %	17,3 %	17,3 %	5,8 %	2,4
Itsenäiset oppimistehtävät ovat tuntuneet kohtuullisilta suorittaa.	3,9 %	36,5 %	19,2 %	34,6 %	5,8 %	3,0

Vastaajista 60 prosenttia ajatteli poikkeusolojen vaikuttaneen negatiivisesti harjoittelun suorittamiseen. Alle 40 prosenttia opiskelijoista ei ollut huomannut poikkeusoloilla vaikutusta. (Kuvio 3.) Vastauksista voimme päätellä, että valtaosa opiskelijoista oli sitä mieltä, että poikkeusolot ovat vaikuttaneet negatiivisesti harjoittelun suorittamiseen.

Kuvio 3. Poikkeusolojen vaikutukset harjoittelujen suorittamiseen

7.2 Etäopiskelun vaikutukset viittomakielen osa-alueisiin

Selvitimme etäopetuksen vaikutuksia viittomakielen ymmärtämiseen viittomakielen eri osa-alueiden kautta, jotka ovat viittomien paikantaminen ja tilankäyttö, sormittaminen, numeraalit, lauserakenteet, ilmeet ja eleet, viittomavaraston kartuttaminen, heittäytyminen ja eläytyminen sekä viittomien kolmiulotteisuuden hahmottaminen (taulukko 4.)

Viittomien paikantaminen ja tilankäyttö, sormittaminen ja numeraalit saivat eniten vastauksista kohtaan kaksi (2). Viittomien paikantaminen ja tilankäyttö sai 35 %, sormittaminen sai 33 % ja numeraalit saivat 35 % vastauksista. Näistä kohdista opiskelijat ovat siis olleet osittain eri mieltä siitä, että etäopiskelu olisi edesauttanut näiden osa-alueiden oppimista. Lauserakenteet ja heittäytyminen saivat eniten vastauksia kolmanteen (3) vaihtoehtoon, eli suurin osa ei osannut sanoa mielipidettään positiivisista vaikutuksista. Lauserakenteet saivat 31 % vastauksista ja heittäytyminen ja eläytyminen 27 %.

Ilmeisiin ja eleisiin opiskelijat vastasivat 29 % sekä kohtaan kolme (3), että kohtaan neljä (4). Näiden vastausten mukaan enemmistöt eivät joko osanneet sanoa mielipidettään vaikutuksista, tai niiden koettiin olevan osittain positiivisia. Viittomavaraston kartuttaminen sai eniten vastuksia, eli 33 % kohtaan neljä (4), eli myös tässä kohdassa opiskelijat olivat osittain samaa mieltä etäopetuksen positiivisista vaikutuksista. Viittomien kolmiulotteiseen hahmottamiseen 44 % vastaajista vastasi vaihtoehdon yksi (1) eli suurin osa vastaajista oli täysin eri mieltä siitä, että etäopetuksella olisi ollut positiivisia vaikutuksia kolmiulotteisuuden hahmottamisen osa-alueeseen.

Taulukko 4. Etäopetuksen vaikutuksia viittomakielen oppimiseen viittomakielen ymmärtämisen näkökulmasta (%)

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Viittomien paikantaminen ja tilankäyttö	30,80 %	34,60 %	17,30 %	15,40 %	1,90 %	2,2
Sormittaminen	25,00 %	32,70 %	21,20 %	19,20 %	1,90 %	2,4
Numeraalit	21,20 %	34,60 %	28,80 %	13,50 %	1,90 %	2,4
Lauserakenteet (monikot, kieltomuodot)	25 %	17,30 %	30,80 %	25 %	1,90 %	2,6
Ilmeet ja eleet	21,20 %	15,40 %	28,80 %	28,80 %	5,80 %	2,8
Viittomavaraston kartuttaminen	26,90 %	17,30 %	19,20 %	32,70 %	3,90 %	2,7
Heittäytyminen ja eläytyminen	25 %	23,10 %	26,90 %	17,30 %	7,30 %	2,6
Viittomien kolmiulotteisuuden hahmottaminen	44,20 %	28,90 %	19,20 %	5,80 %	1,90 %	1,9

Kyselyssä selvitettiin myös, onko etäopiskelu vaikuttanut positiivisesti viittomakielen osa-alueisiin ymmärtämisen sijaan tuottamisen näkökulmasta (taulukko 5.)

35 % vastaajista oli osittain samaa mieltä siitä, että etäopiskelu on vaikuttanut positiivisesti viittomien paikantamiseen ja tilankäyttöön tuottamisen näkökulmasta. 29 %:n enemmistö oli osittain samaa mieltä positiivisista vaikutuksista sormittamiseen. Numeraaleihin opiskelijoista 27 % vastasi kohtaan kaksi (2) ja kolme (3). Lauserakenteisiin suurin osa, eli 33 % ei osannut sanoa onko etäopetuksella ollut positiivisia vaikutuksia viittomakielen tuottamiseen.

Ilmeisiin ja eleisiin 27 % vastasi olevassa osittain samaa mieltä positiivisista vaikutuksista. Viittomavaraston kartuttamiseen 23 % vastasi olevansa osittain eri mieltä, mutta huomion arvoista on, että kohdat yksi (1), kolme (3) ja neljä (4) saivat lähes yhtä paljon vastauksia eli 21 %. Tämän osa-alueen vastauksissa oli siis merkittävästi hajontaa. 25 % opiskelijoista vastasi olevansa osittain eri mieltä heittäytymisen ja eläytymisen positiivisista vaikutuksista. Viittomien kolmiulotteisen hahmottaminen sai 31 % vastauksista kohtiin yksi (1) ja kaksi (2), eli sillä koettiin olleen negatiivisia vaikutuksia etäopetuksen aikana.

Taulukko 5. Etäopetuksen vaikutuksia viittomakielen oppimiseen viittomakielen tuottamisen näkökulmasta (%)

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Viittomien paikantaminen ja tilankäyttö	23,1 %	34,6 %	19,2 %	17,3 %	5,8 %	2,5
Sormittaminen	23,1 %	17,3 %	25,0 %	28,8 %	5,8 %	2,8
Numeraalit	23,1 %	26,9 %	26,9 %	15,4 %	7,7 %	2,6
Lauserakenteet (monikot, kieltomuodot)	25,0 %	30,8 %	32,7 %	7,7 %	3,8 %	2,3
Ilmeet ja eleet	19,2 %	17,3 %	25,0 %	26,9 %	11,6 %	2,9
Viittomavaraston kartuttaminen	21,1 %	23,1 %	21,1 %	21,2 %	13,5 %	2,8
Heittäytyminen ja eläytyminen	21,1 %	25,0 %	19,2 %	21,2 %	13,5 %	2,8
Viittomien kolmiulotteisuuden hahmottaminen	30,8 %	30,8 %	26,9 %	7,7 %	3,8 %	2,2

7.3 Tulkkauksen osa-alueiden oppiminen etäopetuksessa

Selvitimme opiskelijoiden kokemaa kehitystä tulkkauksen osa-alueissa etäopiskelun aikana. Osa-alueita ovat kahdensuuntainen tulkkaus, spiiikkaus, konsekutiivitulkkkaus, simultaanitulkkkaus, viittomakielen tuottaminen, viittomakielen ymmärtäminen, sekä eri käsialojen ymmärtäminen (taulukko 6). Simultaanitulkkkaus tarkoittaa sitä, että tulkki tulkkaa samaan aikaan puhujan puhuessa. Viive on lyhyt ja, asiakas saa viestin samaa aikaa puhutun kanssa. Konsekutiivitulkkkaus puolestaan tarkoittaa sitä, että puhuja puhuu pätkissä, joiden välissä tulkki tulkkaa asiat asiakkaalle, eli niin sanotusti vuorotellen (Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto, i.a.).

39 % opiskelijoista vastasi olevansa osittain eri mieltä kahdensuuntaisen tulkkauksen yhtä merkittävästä kehityksestä nykyhetkessä kuin ennen etäopetusta. Spiiikkaukseen 27 % vastasi olevansa osittain samaa mieltä. Etäopetuksella nähtiin siis olevan myönteisiä vaikutuksia spiiikkauksen oppimiseen. 31 % opiskelijaa ei osannut sanoa mielipidettään vaikutuksista konsekutiivitulkkkaukseen. Simultaanitulkkkaukseen puolestaan 35 % vastasi olevansa osittain eri mieltä kehityksestä.

Viittomakielen tuottamisessa ja ymmärtämisessä osittain samaa mieltä yhtä merkittävästä kehityksestä oli tuottamisessa 31 % ja ymmärtämisessä 33 % vastaajista. Eri käsialojen ymmärtämisessä osittain samaa mieltä kehityksestä oli 27 % vastaajista. Tämä kohta keräsi myös kuitenkin 23 % vastauksista kohtaan yksi

(1) ja 25 % kohtaan kaksi (2). Käsialojen ymmärtämisen kehityksessä oli siis hajontaa vastauksissa.

Taulukko 6. Kehittyminen seuraavissa viittomakielen tulkkauksen osa-alueissa etäopetuksen aikana

	1	2	3	4	5	Keskiarvo
Kahdensuuntainen tulkkaus	25,0%	38,5%	17,3%	11,5%	7,7%	2,4
Spiikkaus	23,1%	21,1%	21,2%	26,9%	7,7%	2,8
Konsekutiivitulkkaus	17,3%	25,0%	30,8%	21,1%	5,8%	2,7
Simultaanitulkkaus	17,3%	34,6%	11,5%	30,8%	5,8%	2,7
Viittomakielen tuottaminen	23,1%	26,9%	5,8%	30,8%	13,4%	2,8
Viittomakielen ymmärtäminen	17,3%	25,0%	11,5%	32,7%	13,5%	3,0
Eri käsialojen ymmärtäminen	23,1%	25,0%	17,3%	26,9%	7,7%	2,7

8 AVOIMEN KYSYMYKSEN SISÄLLÖN ANALYYSI

Opinnäytetyömme kyselyn avoimessa kysymyksessä selvitimme opiskelijoiden kokemuksia etäopiskelun vaikutuksista oppimiseen. Kysymys muotoiltiin vastaamaan suoraan opinnäytetyömme aiheeseen, eli kuinka etäopiskelu on opiskelijan mielestä vaikuttanut viittomakielen ja tulkkauksen oppimiseen? Saimme avoimeen kysymykseen yhteensä 36 vastausta, joissa opiskelijat saivat vapaasti ilmaista ajatuksiaan. Luimme vastaukset läpi ja analysoimme aineistoa realistisella tarkastelumenetelmällä. Poimimme aineistosta keskeisiä teemoja käsiteltäväksi.

8.1 Harjoittelu ja etäyhteyksien vaikeudet

Toinen esille nouseva teema oli harjoittelu. Opiskelijat ajattelivat poikkeusolojen vaikuttaneen negatiivisesti harjoitteluun ja harjoittelupaikan saaminen oli haastavaa. Harjoittelutilanteen vuoksi vastaajat kertoivat tämän vaikuttaneen luonnollisiin vuorovaikutustaitoihin ja kielen spontaanin käytön vähentymiseen. Aitojen

viittomakielen käyttäjien kohtaamisista oli puute. Etäopiskelun vuoksi myös opiskelutovereiden keskinäinen kommunikaatio viittomakielellä ei toteutunut, koska yhteisiä taukoja luentojen välissä ei ollut. Opiskelijat eivät voineet enää ruokatauolla kokoontua syömään yhdessä ja käyttää viittomakieltä yhdessä. Harjoittelupaikan puuttuminen vaikutti työelämään verkostoitumiseen negatiivisesti. "Normaalisti olisimme päässeet harjoittelemaan: kontaktit viittomakielisten kanssa ovat olleet todella harvassa, itse viittominen on vähentynyt paljon, sekä kynnys viittomiseen on kasvanut, kun ei ole tullut luonnollisia tilanteita sen käyttämiseen." Lisäksi vastauksista nousi etäopiskelun aikana opiskeluun vaikuttaneet etäyhteyden haasteet. Osa vastaajista stressasi sitä, että opiskelu oli etäaikana nettiyhteyden varassa. Yhteydet toimivat välillä heikosti. Luennoilta tai jopa tenttitilanteesta saattaa nettiyhteys katketa ja yhteys tenttitilaisuuteen lakata toimimasta. Myöskin etäluentoja seurataan pieniltä tietokoneen ruuduilta, jolloin viittomakielen eri osa-alueiden kuten kolmiulotteisuuden, ilmeiden, eleiden sekä sormiaakkosten ja numeraalien hahmottaminen on mielletty hankalaksi.

Läsnä opetuksesta etäopetukseen siirtymisessä todettiin myös päänsärkyjen ja niskasärkyjen lisääntyneen tietokoneella istumisen johdosta. Harvalla opiskelijalla on välttämättä kotonaan kunnan työpisteitä, joten hyvä ergonomia on välillä mahdotonta toteuttaa kotioloissa. Vastattiin myös, että on vaikeampaa saada opettajan huomio tietokoneen välityksellä esimerkiksi, jos tarvitsee nähdä viittomat uudestaan tai tarvitsee tarkennusta johonkin viittomaan. Vastauksista nousi myös esille se, että osa vastaajista oli mieltänyt oman viittomakielen tuottamisen haastavammaksi etänä tietokoneen välityksellä kuin läsnä opetuksessa. Ohessa yhden opiskelijan ajatuksia siitä, kuinka etäopiskelu on vaikuttanut viittomakielen ja tulkkauksen oppimiseen:

Melko negatiivisesti; on ollut todella raskasta opiskella viittomakieltä ja tulkkausta pelkästään teknologiavälitteisesti näin pitkän aikaa, ja minulla on ollut esimerkiksi kovia päänsärkyjä ja niskasärkyä enemmän mitä normaalitilanteessa olisi. Myös opettajien ymmärryksen puute siitä, ettei ole sama asia opiskella viittomakieltä 8 h putkeen "livenä" tai sitten etänä, koska etänä se rasittaa ja väsyttää enemmän. Esimerkiksi päivien tauotukseen ei ole tullut parannusta, vaikka sitä on useaan kertaan opettajilta pyydetty.

8.2 Etäopiskelun myönteiset vaikutukset

Kaikki kommentit eivät kuitenkaan olleet negatiivisia, vaan joukosta löytyi myös etäopiskelun hyviä puolia. Luokan edessä esiintyminen, eläytyminen ja heittäytyminen koettiin helpommaksi etänä. Myös jatkuva tietokoneella työskentely ja tulkkausharjoitukset koettiin hyödyksi etätulkkauksen näkökulmasta.

Etätyöskentely on vaatinut itsekuria ja oman aikataulun suunnittelua. Suurempi vastuu omasta työskentelystä on yhden vastaajan mukaan lisännyt motivaatiota. Monet tehtävät ja tentit toteutettiin itsenäisesti kotona ja usein ne kuvattiin omalla puhelimella. Vastauksista selvisi, että tästä oli hyötyä oman viittomakielen kehityksessä. Videomateriaalista pystyi itsereflektomaan omaa tuottamistaan ja näin ollen kehittämään sitä. Myös etäopiskelun mahdollistama tenttirauha kotona koettiin positiiviseksi.

36 vastaajista 3 vastasi, että etäopiskelu ei ole vaikuttanut ollenkaan viittomakielen oppimiseen. Ensimmäinen vastaajista perusteli tämän johtuneen siitä, että hän opiskeli neljännellä vuosikurssilla ja ajatteli, että tämä ei vaikuttanut häneen niin voimakkaasti kuin mahdollisesti alemmilla vuosikursseilla opiskeleviin. Toisella vastaajalla oli lähipiirissään viittomakielisiä, joiden kanssa hän pystyi käyttämään kieltä vapaa-ajallaan. Kolmas vastasi itsenäisen opiskelun luontevaksi tavaksi opiskella.

8.3 Etäopetuksesta johtuva motivaation puute

Vastausten perusteella suuri osa vastaajista oli kokenut etäopiskelulla olevan negatiivisia vaikutuksia oppimiseen ja opiskeluun. Näistä negatiivisista kokemuksista yhdeksi merkittäväksi teemaksi vastausten joukosta nousi opiskelijoiden motivaation vähentyminen etäopiskelun myötä. Esimerkiksi yksi vastaajista ajatteli fyysisen läsnäolon vähäisyyden laskeneen motivaatiota opiskella viittomia yhdessä muiden opiskelijoiden kanssa ja tämän vaikuttaneen hänen viittomakielen

taitotasoonsa: ”Ei ole motivaatiota opiskella viittomia itsenäisesti tai verkon välityksellä luokkakavereiden kanssa. Taitotaso siis heikompi mitä haluaisi sen tässä vaiheessa olevan.”

Useammalle kyselyymme vastanneelle opiskelijalle etäopiskelu tuntui raskaalta ja motivaatiota laskevalta. He kokivat, ettei itsenäinen opiskelu haasta itseä tekemään tarpeeksi ahkerasti töitä oman suomalaisen viittomakielentaidon edistämiseksi. Lisäksi motivaatiota työskentelyyn laski useiden kurssien hyväksytyt/hylätty -arviointi, jolloin ei tule tavoiteltua korkeaa numeroa, vaan suoriutumista hyväksytysti. Poikkeusajan vuoksi vähentyneet ihmiskontaktit vähensivät myös opiskelijoiden kontakteja muihin viittoviin ihmisiin. Eristäytymisen vuoksi usea vastaaja koki, ettei suomalaisen viittomakielen taito kehity, kun sitä ei tule arjessa käytettyä. Moni piti opiskelijoiden keskinäistä spontaania viittomista esimerkiksi lähiopetuksessa oppituntien välissä tärkeänä kielen ylläpitokeinona. Kontaktien ja spontaanin viittomisen ollessa vähäistä, vaikutti se kielitaidon edistymiseen negatiivisesti ja näin ollen myös opiskelumotivaatioon.

Neljä opiskelijaa vastasi avoimeen kysymykseen opiskelumotivaation olevan aivan olematon. Yhdessä vastauksessa kerrottiin opiskelijan jättäneen opinnot kesken, sillä hän ei ajatellut oppivansa etätoteutuksessa. Yksi vastaaja oli kuvaillut avoimessa kysymyksessä etäopiskelua vaikeaksi, kaikin puolin haastavaksi, epämiellyttäväksi ja raskaaksi. Lisäksi yksi opiskelija vastasi, että viittomakielen ja tulkkauksen opiskelu etätoteutuksessa on lähes mahdotonta. Näiden vastausten perusteella tällä osalla opiskelijoista on ollut suuria haasteita oppimisen ja motivaation kanssa etätoteutuksessa.

9 POHDINTA

Tavoitteenamme tässä opinnäytetyössä oli selvittää, onko koronasta johtuvalla etäopiskelulla ollut vaikutusta viittomakielen oppimiseen opiskelijoiden näkökulmasta. Halusimme saada myös opiskelijat pohtimaan omaa oppimistaan etäopetuksessa ja selvittää heidän kokemuksiaan. Itse opiskelijoina etäopiskeluun siirtyminen puhututti meitä, ja sen vuoksi halusimme lähteä kartoittamaan muiden opiskelijoiden ajatuksia. Oli kiinnostavaa tarkastella heidän mielipiteitään ja kokemuksiaan.

Opinnäytetyön tulosten mukaan opiskelijoilla oli haasteita viittomakielen etäopiskelussa. Erityisesti työharjoittelun suorittaminen, motivaation ylläpitäminen sekä ongelmat etäyhteyksissä on koettu hankaliksi. Lisäksi usean viittomakielen kolmiulotteisuutta vaativan osa-alueen, kuten paikantamisen ja tilan käytön, sormittamisen sekä ilmeiden ja eleiden oppiminen etätoteutuksessa tuntuvat opiskelijoista vaikealta. Tuloksista nousi esiin luokan edessä esiintymisen, eläytymisen ja heittäytymisen helppous etänä. Myös opettajilta on saatu apua ja tukea riittävästi etäopiskelusta huolimatta.

Lähetimme opinnäytetyömme määrällisen kyselyn 155 opiskelijalle ja saimme 52 vastausta. Vastausprosentti oli 34 %, ja tuloksia ei voi yleistää koskemaan kaikkia suomalaisen viittomakielen tulkkauksen opiskelijoita, koska otantamäärä ei ole riittävä. Reliabiliteettiamme kuitenkin tukee kyselyn testaus ennen varsinaista lähettämistä, sekä vastausprosentti. Määrällisenä tutkimuksena selvityksemme oli pieni ja suurempi vastaajamäärä olisi tehnyt selvityksestämme luotettavamman, mutta olemme tyytyväisiä vastaajamäärään ja saadut vastaukset olivat suuntaa antavia ja koskivat tätä tiettyjä opiskelijaryhmiä, jotka opiskelivat vuosikursseilla 2.-4 vuonna 2021.

Mielestämme opinnäytetyömme on ajankohtainen, sillä vuonna 2020 opiskellessamme toista vuotta viittomakielen ja tulkkauksen koulutusta, se siirtyi kokonaisuudessaan etäopetukseen. Tämä vaikutti opinnäytetyömme aiheen valintaan,

koska olimme itse kokemassa siirtymää. Haasteeksi muodostui sähköisen kyselyn ajankohta. Lähetimme kyselyn toukokuussa 2021, sillä halusimme otantaamme mukaan silloiset valmistuvat neljännen vuoden tulkkausopiskelijat. Lukuvuoden päättymisen lähestyessä, meidän oli vaikeampaa tavoittaa kaikkia opiskelijoita sähköpostilla. Lisäksi valmistuvien koulusähköpostit poistuvat heidän käytöstään pian valmistumisen jälkeen, jolloin heillä ei enää ollut verkkolinkkiä kyselyymme eikä täten mahdollisuutta vastata.

Opinnäytetyössämme nousseet tulokset mahdollistavat opiskelijoiden paremmat valmiudet itsenäiseen työskentelyyn etänä. Opiskelijat voivat ottaa huomioon etäopiskelun tekniset haasteet ja ennaltaehkäistä niitä. Ennaltaehkäiseviä tapoja voisi olla esimerkiksi hyvän internetyhteyden varmistaminen. Opettajat voivat selvityksemme perusteella ottaa huomioon etäopetuksen tuomat haasteet opetuksen suunnittelussa. Näitä voisi olla esimerkiksi viittomien kolmiulotteinen hahmotaminen etäyhteyksillä ja mahdolliset tekniset ongelmat ja sitä kautta vaihtoehtoiset tuntityöskentelytavat.

Opimme opinnäytetyötä tehdessämme Diakonia-ammattikorkeakoulun toteuttamasta etäopetuksesta ja tulkkausopetuksen siirtämisestä verkkoon. Opimme, kuinka viittomakielen tulkkio opiskelijat ovat kokeneet etäopiskelun ja mitä vaikutuksia sillä on ollut. Toivomme, että Diakonia-ammattikorkeakoulun ja Humanistisen ammattikorkeakoulun viittomakielen ja tulkkausopetuksen koulutuksessa otetaan huomioon opinnäytetyömme tulokset ja että niistä on hyötyä etäopiskelun suunnittelussa ja kehittämisessä.

Kyselymme avoimessa kysymyksessä nousi esille opiskelijoiden negatiiviset ajatukset etäopiskelusta. Tämä antoi idean mahdolliselle jatkoselvitysaiheelle opiskelijoiden hyvinvoinnista, jossa esimerkiksi kartoitettaisiin opiskelijan motivaatiota, henkistä hyvinvointia ja niistä huolehtimista etäopetuksessa. Toivoisimme, että tulevien vuosikurssien opiskelijat tarttuisivat näihin aiheisiin, jotta näitä teemoja nostettaisiin esille ja sitä kautta kehitettäisiin. Parannetaan tulkkausopetuksen opiskelijoiden mielenterveyttä ja motivaatiota!

LÄHTEET

Ammattikorkeakouluopinnot.fi. *Viittomakieli*. Saatavilla 4.12.2021

<https://www.ammattikorkeakouluopinnot.fi/koulutushaku/viittomakieli>

Calleja, M. & Kaila, L. (2020). *Korona: Virus joka mullisti maailman*. Oppian.

Diak Opinto-opas. (i.a.). *Opetussuunnitelmat, Tulkki (AMK), viittomakieli ja tulkkaus 2011-*. Saatavilla 24.3.2022 [https://opinto-](https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/14566/2011VTK/specialisation/5/year/2018)

[opas.diak.fi/fi/43204/fi/14566/2011VTK/specialisation/5/year/2018](https://opinto-opas.diak.fi/fi/43204/fi/14566/2011VTK/specialisation/5/year/2018)

Diakonia-ammattikorkeakoulu. (13.3.2020-a). *Tärkeää tietoa koronaviruksen aiheuttamista muutoksista Diakin opiskelijoille*. Saatavilla 24.3.2022

<https://www.diak.fi/2020/03/13/kysymyksiä-ja-vastauksia-koronatilanteeseen-liittyen-opiskelijoille/>

Diakonia-ammattikorkeakoulu. (13.8.2021-b). *Meillä on voimakas tahtotila palata laajemmin kampuksille heti kun mahdollista*. Saatavilla

6.12.2021 <https://www.diak.fi/2021/08/13/meilla-on-voimakas-tahtotila-palata-laajemmin-kampuksille-heti-kun-mahdollista/>

Diakonia-ammattikorkeakoulu. (7.3.2022-c). *Koronatilanteen poikkeusjärjestelyt Diakissa. Opiskelijan ohjeet (2021)*. Saatavilla

19.4.2021 <https://www.diak.fi/korona/#0be1bc13>.

Helminen, J. (toim.). (2016). *Työelämälähtöistä ammattikorkeakoulupedagogiikkaa rakentamassa*. (Diak Työelämä 3). Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 25.4.2022

<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-263-9>

Hirvimäki M., Jokela Jorma & Piili Heidi. (2021). *Etäopetuksen mahdollisuudet ja haasteet: Case "Teollisuuden Huippuosaaja (CEE)" -koulutus, LUT Scientific and Expertise Publications Raportit ja selvitykset*.

Reports 106, LUT University, 1—16. Saatavilla 6.12.2021 <https://lut-pub.lut.fi/bitstream/handle/10024/162448/210415%20CEE-projekti%20Et%c3%a4opetuksen%20mahdollisuudet%20ja%20haasteet%20FV.pdf?sequence=1&isAllowed=y>

- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (2.3.2022). *Humakin koronatiedote, COVID-19*. Saatavilla 22.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/humakin-paivittyvat-ohjeet-koronavirusepidemian-aikana/#harjoittelu>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (2.3.2022). *Koronavirustiedote 2.3.2022*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/humakin-paivittyvat-ohjeet-koronavirusepidemian-aikana/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *AMK-valintakoe järjestetään yksivaiheisena lähikokeena 31.5-9.6*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/amk-valintakoe-jarjestetaan-yksivaiheisena-lahikokeena-31-5-9-6/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Ammattikorkeakoulujen rehtorit ja opiskelijakunnat vetoavat opiskelijoihin koronaviruksen leviämisen pysäyttämiseksi*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/amk-rehtorit-ja-opiskelijakunnat-vetoavat-nuoriin/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Ammattikorkeakoulujen valintakoe järjestetään etäkokeena*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/ammattikorkeakoulujen-valintakoe-jarjestetaan-etakokeena/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Ammattikorkeakoulut avaamassa lähiopetusta syksyllä*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/ammattikorkeakoulut-avaamassa-lahiopetusta-syksylla/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Ammattikorkeakoulut avautuvat harkiten*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/ammattikorkeakoulut-avautuvat-harkiten/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Humak hiljentyy joulunviettoon – Valmistujaisia juhliittiin 17.12 verkossa*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/humak-hiljentyy-joulunviettoon-valmistujaisia-juhlittiin-17-12-verkossa/>
- Humanistinen ammattikorkeakoulu. (i.a.). *Tervetuloa aloittamaan opintoja Humakissa*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.humak.fi/uutiset/tervetuloa-aloittamaan-opintoja-humakissa-viralliset-avajaiset-verkossa-6-9-kello-14-00/>

- Ikonen, T. (2015). *Kirkko muukalaisen asialla. Kansainvälinen diakonia Suomen evankelis-luterilaisen kirkon hiippakunta- ja 1993–2004 keskushalinnossa* [Väitöskirja, Helsingin yliopisto]. (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. A Tutkimuksia 41). Diakonia-ammattikorkeakoulu. Saatavilla 25.4.2022 <http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-245-5>
- Jantunen, T. (2003). *Johdatus suomalaisen viittomakielen rakenteeseen*. Finn Lectura
- Kalliala, E. (2002). *Verkko-opettamisen käsikirja*. Finn Lectura Ab
- Kanane, J. (2019). *Opinnäytetyön ja pro gradun pikaopas. Avain opinnäytetyön ja pro gradun kirjoittamiseen*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. (2010). *Opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. (2014). *Verkkotutkimus opinnäytetyönä: Laadullisen ja määrällisen verkkotutkimuksen opas*. Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Karvinen, I. (2015). *Tutkiva kehittäminen työelämäyhteistyönä – esimerkkinä terveystieteen ylemmät tutkinnot*. Teoksessa R. Gothoni, S. Hyväri, M. Kolkka, & P. Vuokila-Oikonen (toim.), *Osallisuutta, oppimista ja arviointia*. Diakonia-ammattikorkeakoulun TKI-toiminnan vuosikirja 2015 (s. 207–222). (Diakonia-ammattikorkeakoulun julkaisuja. B Raportteja 60). Diakonia-ammattikorkeakoulu.
<http://urn.fi/URN:ISBN:978-952-493-233>
- Kaski, M., Manninen, A. & Pihko, H. (toim.). (2012). *Kehitysvammaisuus* (5. uud. p.). Sanoma Pro.
- Kieliasiantuntijat. (14.2.2022). *Etätulkkaus toimivaksi- opas viittomakielen etätulkkaukseen*. Saatavilla 24.3.2022 <https://kieliasiantuntijat.fi/opas-viittomakielen-etatulkkaukseen/>
- Kotimaisten kielten keskus. *Suomen viittomakielet*. Saatavilla 28.11.2021 https://www.kotus.fi/kielitieto/kielet/suomen_viittomakielet
- Kuurojen Liitto ry. Tietoa. *Viittomakieliset*. Saatavilla 24.11.2021 <https://kuurojenliitto.fi/viittomakieliset/>
- Kuurojen Liitto ry. *Tietoa tulkkauksesta*. Saatavilla 6.4.2022 <https://kuurojenliitto.fi/tietoa-tulkkauksesta/>
- Leiding, S. & Tapio, E. (2021). *Samassa verkossa: Näkökulmia äidinkielen ja kirjallisuuden verkko-opetukseen*. Äidinkielen opettajain liitto.

- Opetus- ja kulttuuriministeriö. (16.3.2020). *Hallitus on todennut yhteistoiminnassa tasavallan presidentin kanssa Suomen olevan poikkeusoloissa koronavirustilanteen vuoksi*. Saatavilla 10.4.2022 <https://okm.fi/-/10616/hallitus-totesi-suomen-olevan-poikkeusoloissa-koronavirustilanteen-vuoksi>
- Paunu J. (1983). *Viito elävästi 2*. Kuurojen liitto.
- Pihlaja, J. (2001). *Tutkielmaa tekemään*. Lahti: Soceda.
- Punainen risti. (21.02.2022). *Epidemia ja pandemia*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.punainenristi.fi/tyomme/kansainvalinen-apu/epidemia-ja-pandemia/>
- Rantanen, E. (2012). *Viittomakielen tulkkiopiskelijoiden motivoiminen itsenäiseen opiskeluun* [Opinnäytetyö, Humanistinen ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:NBN:fi:amk-2012060111160>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (16.3.2020). *Suomessa vallitsevat poikkeusolot*. Saatavilla 6.12.2021 <https://stm.fi/-/10616/suomessa-vallitsevat-poikkeusolot-1>
- Sosiaali- ja terveysministeriö. (5.3.2020). *Kirsi Varhila: Suomi aloitti koronavirustilanteeseen varautumisen ennen kuin siitä julkisuudessa tiedettiin*. Saatavilla 5.12.2021 <https://stm.fi/-/kirsi-varhila-suomi-aloitti-koronavirustilanteeseen-varautumisen-ennen-kuin-siita-julkisuudessa-tiedettiin>
- Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto. (i.a.). *Tulkkausta eri menetelmillä*. Saatavilla 6.3.2022 https://www.sktl.fi/kaantaminen_ja_tulkkaus/tulkiksi/tulkkausta-eri-menetelmilla/
- Teräs, H. & Teräs, M. (2020). *Etäopetukseen hyppääminen ja sen vaikutuksia opetukseen ja oppimiseen nyt ja tulevaisuudessa* [Opinnäytetyö, Tampereen ammattikorkeakoulu]. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-7266-44-1>
- Tietoarkisto. (i.a.). *Analyysitavan valinta ja yleiset analyysitavat*. Saatavilla 10.4.2022 <https://www.fsd.tuni.fi/fi/palvelut/menetelmaopetus/kvali/analyysitavan-valinta-ja-yleiset-analyysitavat/analyysi-ja-tulkinta/>

- Turun kaupunki. Uutinen. *Kirjaston koronarajoitukset jatkuvat*. Saatavilla 19.4.2020 https://www.turku.fi/uutinen/2021-02-16_kirjaston-koronarajoitukset-tiukentuvat
- Viittomahaku. (i.a.). Saatavilla 6.3.2022 <https://viittomahaku.fi/>
- Vivolin-Karèn, R. & Alanne, K. (2.5.2005). *Viittomakieli 2 – Suomalaista viittomakieltä aikuisopiskelijoille*. <https://aineisto.viittomakielinenkirjasto.fi/vk2/#p=1>
- Wiklund, M., Honko, M., Kanto, L. & Råman, J. (2021). *Pitkittyneen etäajan vaikutuksista kielentutkimukseen ja alan opetukseen*. Puhe ja kieli. Saatavilla 6.12.2021 <https://journal.fi/pk/article/view/110920/65189>
- Yli-Luoma, P. (2001). *Ohjeita opinnäytetyön tekemiseen*. Sipoo: International Multimedia & Distance Learning.

LIITE 1. Kyselylomake

Viittomakielen opiskelu etäopiskeluaikana

 Pakolliset kysymykset merkitty tähdellä (*)

1. Missä oppilaitoksessa opiskelet? *

- Diak
 Humak

2. Millä vuosikurssilla olet? *

2.
 3.
 4.

Vastausvaihtoehdot 1-5

- 1 = Täysin eri mieltä
2 = Osittain eri mieltä
3 = En osaa sanoa
4 = Osittain samaa mieltä
5 = Täysin samaa mieltä

3. Etäopiskelu. *

	1	2	3	4	5
Koen saaneeni riittävästi apua ja tukea opettajilta etäopetuksesta huolimatta. *	☐	☐	☐	☐	☐
Etäopiskelun aikana opiskelumotivaationi on pysynyt hyvänä. *	☐	☐	☐	☐	☐
Itsenäiset oppimistehtävät ovat tuntuneet kohtuullisilta suorittaa. *	☐	☐	☐	☐	☐

4. Ovatko poikkeusolot vaikuttaneet työharjoittelusi suorittamiseen? *

- Positiivinen vaikutus
 Negatiivinen vaikutus
 Ei vaikutusta

Vastausvaihtoehdot 1-5

- 1 = Täysin eri mieltä
 2 = Osittain eri mieltä
 3 = En osaa sanoa
 4 = Osittain samaa mieltä
 5 = Täysin samaa mieltä

5. Viittomakieli:

Koen etäopiskelun vaikuttaneen positiivisesti alla oleviin osa-alueisiin viittomakielen YMMÄRTÄMISEN näkökulmasta. *

	1	2	3	4	5
Viittomien paikantaminen ja tilankäyttö *	☐	☐	☐	☐	☐
Sormittaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Numeraalit *	☐	☐	☐	☐	☐
Lauserakenteet (monikot, kieltomuodot) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmeet ja eleet *	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomavaraston kartuttaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Heittäytyminen ja eläytyminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomien kolmiulotteisuuden hahmottaminen *	☐	☐	☐	☐	☐

6. Viittomakieli:

Koen etäopiskelun vaikuttaneen positiivisesti alla oleviin osa-alueisiin viittomakielen TUOTTAMISEN näkökulmasta. *

1 2 3 4 5

	1	2	3	4	5
Viittomien paikantaminen ja tilankäyttö *	☐	☐	☐	☐	☐
Sormittaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Numeraalit *	☐	☐	☐	☐	☐
Lauserakenteet (monikot, kieltomuodot) *	☐	☐	☐	☐	☐
Ilmeet ja eleet *	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomavaraston kartuttaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Heittäytyminen ja eläytyminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomien kolmiulotteisuuden hahmottaminen *	☐	☐	☐	☐	☐

7. Tulkkkaus:

Koen kehittyneeni seuraavissa viittomakielen tulkkauksen osa-alueissa yhtä merkittävästi ja monipuolisesti etäopiskelun aikana, kuin enne sitä. *

	1	2	3	4	5
Kahdensuuntainen tulkkaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Spiikkaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Konsekutiivitulkkaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Simultaanitulkkaus *	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomakielen tuottaminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Viittomakielen ymmärtäminen *	☐	☐	☐	☐	☐
Eri käsialojen ymmärtäminen *	☐	☐	☐	☐	☐

8. Kuinka etäopiskelu on mielestäsi vaikuttanut viittomakielen ja tulkkauksen oppimiseen?

LIITE 2. Saatekirje

Hei kanssaopiskelija!

Olemme kolme tulkkiopiskelijaa Turun Diakonia-ammattikorkeakoulusta ja teemme opinnäytetyössämme tutkimusta siitä, kuinka etäopiskelu on vaikuttanut viittomakielen opiskeluun näin etäaikana. Keräämme tutkimuksellamme kallisarvoista tietoa, josta voivat hyötyä niin opiskelijat, kuin oppilaitokset (esim. kuinka etäopetusta voisi kehittää). Monivalintakyselymme on lyhyt, joten siihen vastaaminen kestää vain muutaman minuutin. Lisäksi avoimeen kysymykseen voi halutessaan avata kokemuksiaan laajemmin. Saatuja vastauksia käytetään aineistona raportissamme. Kyselymme sulkeutuu 11.6.2021, joten vastaathan pian. Kiitämme sinua ajastasi!

Aurinkoista kesää sinulle!

Ystävällisin terveisin,
Annastiina Tervo, Essi Toura ja Merica Valdolin
Diakonia-ammattikorkeakoulu
Turun kampus